

Rekommendation av kodex för forskningens integritet, definitioner av avvikelser från god sed i forskning samt hanteringsordning för misstankar om allvarliga avvikelser från god sed

Förslag

SUHF 2019

Inledning: dokumentets syfte och innehåll

Sedan 1 januari 2020 ska misstanke om oredlighet i forskning utredas av en särskild nationell nämnd, placerad vid Etikprövningsmyndigheten i Uppsala. Lärosätena har dock fortsatt en roll i hanteringen av dessa fall samt för de avvikelser som inte ska hanteras av nämnden. Regeringen har inte föreslagit några regler för hur forskningshuvudmännen ska hantera sådana avvikelser, men uppmanade i propositionen alla forskningshuvudmän ”att, t.ex. genom en beslutad hanteringsordning, ha beredskap för att kunna ta hand om dem” (Prop. 2018/19:58, s. 69).

I följande dokument ges rekommendationer för hur sådant ansvar kan tas. Här beskrivs vad det nya systemet innebär och ett behov av gemensamma definitioner för det framtida arbetet uppmärksammas, inte minst med avseende på vad som ska anses utgöra andra allvarliga avvikelser från god sed. Den europeiska kodexen för forskningens integritet presenteras som ett viktigt stöd för lärosätenas arbete i dessa frågor och en mall för hanteringsordning läggs fram.

I detta dokument föreslås alltså att landets lärosäten gemensamt:

- Rekommenderar en ordning för hur andra allvarliga avvikelser från god forskningssed än de som faller på nämnden fortsättningsvis bör hanteras (hanteringsordning)
- Ställer sig bakom den europeiska kodexen för forskningens integritet från ALLEA
- Rekommenderar de tolkningar av och tillägg till kodexen som ges i detta dokument (gemensamma definitioner)

Efter en kort bakgrundsbeskrivning kommer dessa tre förslag att beskrivas och motiveras. Dokumentet avslutas med ett förslag till hanteringsordning.

Bakgrund: Grundläggande principer

Vid anmälningar rörande oredlighet och andra avvikelser från god forskningssed har universitet och högskolor att beakta den nya lagen om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i

forskning (SFS 2019:504) samt högskolelagens bestämmelse om att vetenskapens trovärdighet och god forskningssed ska värnas i verksamheten (1 kap. 3 a § högskolelagen). Med god sed avses den moraliska praxis som utvecklas då forskningens olika aktörer i dialog med det omgivande samhället kritiskt reflekterar kring forskningsverksamheten (SOU 1999:4). De principer på vilken en sådan praxis vilar finns beskrivna i olika dokument, däribland den europeiska kodexen för forskningens integritet som publiceras av All European Academies, ALLEA, som vilar på fyra grundläggande principer för att säkerställa forskningens integritet:

- **Tillförlitlighet** i fråga om att säkerställa forskningens kvalitet, vilket avspeglas i design, metod, analys och utnyttjande av resurser
- **Ärlighet** i fråga om att utveckla, genomföra, granska samt rapportera och informera om forskning på ett öppet, rättvist, fullständigt och objektivt sätt
- **Respekt** för kolleger, forskningsdeltagare, samhälle, ekosystem, kulturarv och miljö
- **Ansvar** för forskningen från idé till publicering, för ledning och organisation, för utbildning, tillsyn och mentorskap samt för dess vidare konsekvenser

God forskningssed och redlighet i forskning är således något som bör genomsyra lärosätenas verksamhet. Ett proaktivt arbete som säkerställer forskningens kvalitet och forskarnas etiska medvetenhet är av stor vikt. Vid misstanke om avvikelser måste de hanteras och, i de fall det är påkallat, skyndsamt utredas. Grundläggande är kraven på *rättssäkerhet*, vilket i detta sammanhang innebär att anmälningar av forskare bör hanteras genom en tydlig, enhetlig och transparent process, där anklagade forskare behandlas utifrån likvärdiga bedömningsgrunder. Detta gäller såväl nationellt som internationellt, och både för utredningen och för eventuella beslut om påföljder. Vidare är en tydlig och begriplig ordning för hur dessa frågor hanteras vid lärosätena av vikt för *allmänhetens och forskarsamhällets förtroende* för forskningens metoder och resultat.

Den europeiska kodexen för forskningens integritet från ALLEA

SUHF finner det önskvärt att de principer som ska utgöra utgångspunkt för bedömningar av avsteg från god forskningssed utformas i samklang med internationellt etablerade principer. De grundläggande krav på forskning som ställs i Sverige bör i väsentliga avseenden inte skilja sig från de som ställs internationellt, exempelvis när det gäller EU-finansierade projekt. I den statliga utredningen (SOU 2017:10) framhölls svårigheten med att definiera de avsteg från god forskningssed som faller utanför den lagstadgade definitionen av oredlighet, och föreslogs att en nationell kodex möjligen skulle kunna tas fram till vägledning. Forskningen är dock till sin natur internationell och formuleringar av god sed sker huvudsakligen på denna nivå. SUHF anser därför att utgångspunkten för bedömningar av avsteg från god forskningssed i första hand bör sökas i redan etablerade, internationella dokument.

ALLEA skapade sin kodex 2011 (tillsammans med European Science Foundation, ESF) och reviderade den år 2017. I EU har både kommissionen och rådet ställt sig bakom kodexen. Den är en lämplig utgångspunkt för bedömningar av vad som utgör avsteg från god forskningssed även i den svenska kontexten: den har utvecklats av internationell expertis, är etablerad på europeisk nivå och är obligatorisk att följa för alla som innehar EU-medel för sin forskning. Vidare utgör den ett levande dokument som kan uppdateras och utvecklas för att möta forskningens framtida utveckling och

arbetsätt. ALLEA-kodexen är översatt till svenska och Vetenskapsrådet hänvisar till den som ett dokument som kan ge forskare vägledning i praktiska, etiska och intellektuella problem som är förenade med forskning.

SUHF finner att bland flera möjliga källor som uttrycker god sed inom forskning så är denna kodex den främsta beskrivningen av den moraliska praxis och det yrkesansvar som anses gälla inom forskningen. Detta hindrar inte att det finns andra dokument (koder och riktlinjer) som mer specifikt diskuterar skilda frågeställningar eller problemområden och som bör konsulteras när frågor uppstår (som exempelvis de s.k. Vancouver-reglerna för medförfattarskap, den EU-stödda Global Code of Conduct for Research in Resource-Poor Settings, eller de etiska riktlinjerna för fackmannamässig granskning från Council On Publication Ethics, COPE), eller att det kan finnas behov att av komplettera denna kodex genom förtydliganden och tillägg (resonemang kring många skilda frågeställningar förs exempelvis i Vetenskapsrådets skrift *God forskningssed*). Sådant vidare arbete är av stor vikt och alla medlemmar i SUHF har ett ansvar att påkalla behov av och konstruktivt delta i sådant arbete. Ett första kompletterande arbete redovisas under nästa rubrik.

Definitioner och förtydliganden av olika slags avvikelser från god forskningssed

När regeringen i proposition 2018/19:58 talar om hur oredlighet ska definieras så hänvisar de till ALLEA-kodexen men säger samtidigt att de inte avser ”att i författning ange någon exakt definition av begreppen fabricering, förfalskning och plagiering” (s. 45). Inte heller definieras begreppet *annan avvikelse från god forskningssed*. Att avvika från god sed innebär alltid någon form av brott mot de av ALLEA listade principerna för forskningens integritet, men sådana avvikelser kan i sin tur delas in i tre olika slag, vilka hanteras på skilda sätt. Nedan följer definitioner och förklaringar av dem, vilka är av stor vikt för möjligheten att skapa en hanteringsordning som uppfyller de grundläggande principer som ovan beskrivits.

1. Oredlighet i forskning

Med *oredlighet i forskning* avses vad som ingår i den lagstadgade definitionen: en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering (FFP) som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning. De tre slags förseelser som ingår i FFP definieras på detta sätt i ALLEA-kodexen:

Fabricering innebär att man hittar på resultat och dokumenterar dem som om de vore riktiga.

Förfalskning innebär att forskningsmaterial, utrustning eller processer manipuleras, eller att uppgifter eller resultat ändras, utelämnas eller undanhålls utan att det är vetenskapligt motiverat.¹

¹ Begreppet ’förfalskning’ är i svenskan inte helt jämförbart med det bakomliggande engelska uttrycket ’falsification’, då en förfalskad sedel här är liktydig med en fabricerad sedel. Uttrycket avser närmast ’manipulerad’ eller kanske ännu hellre ’förvanskad’.

Plagiering innebär att andra personers arbete eller idéer används utan att den ursprungliga källan anges på korrekt sätt, vilket strider mot de ursprungliga upphovsmännens rätt till resultatet av sitt intellektuella arbete.²

För att handlingar av dessa slag ska kunna räknas som oredlighet ska de enligt den lagstadgade definitionen vara av allvarligt slag som begås uppsåtligt eller av grov oaktsamhet. En viktig fråga blir då: Vad innebär kravet på allvarlighet? Här ger lag och förarbeten inte någon tydlig vägledning. Regeringen bedömer att fabricering och förfalskning i princip alltid är allvarliga avsteg från god forskningssed, men att det kan finnas fall av plagiering som inte är så allvarliga att de ska prövas av den särskilda nämnden (s. 44). FFP anser ALLEA särskilt allvarliga, eftersom de "ger en felaktig bild av vad forskningen visat". Men avvikelser kan enligt ALLEA-kodexen också sägas vara problematiska då de "skadar forskningsprocesserna, försämrar relationerna mellan forskare, undergräver tilliten till och trovärdigheten hos forskningen, utgör ett slöseri med resurser och kan utsätta föremålen för forskningen, användarna, samhället och miljön för onödig skada." Dessa aspekter kan vara en utgångspunkt för att bedöma allvaret i en avvikelse, vare sig de faller inom FFP eller ej.

Om en misstanke rör en handling som faller inom den lagstadgade definitionen av oredlighet ska den överlämnas till den särskilda nämnden. Regeringen har klargjort att den inledande undersökningen hos forskningsutföraren bör ha en låg tröskel för vidarebefordran så att alla ärenden som skulle kunna vara oredlighet utreds av nämnden (s. 54). En praxis kommer att växa fram allt eftersom nämnden avgör ärenden, vilken kommer att vara till hjälp när lärosätena ska bedöma om handlingarna i ett ärende ska överlämnas till nämnden eller inte.

2. Andra avvikelser från god forskningssed

Avvikelser från god forskningssed kan falla utanför den särskilda nämndens ansvarsområde av fyra skäl: (i) de faller inte inom FFP, (ii) de räknas inte som allvarliga i lagens mening, (iii) de har inte begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet, (iv) de har begåtts inom ramen för konstnärlig forskning eller utvecklingsarbete.³ Sådana andra avvikelser ska enligt det nya svenska systemet hanteras av forskningshuvudmännen själva.

Vad utmärker då sådana andra avvikelser som bör utredas, även om det inte sker genom den nationella nämnden? I ALLEA-kodexen beskrivs avvikelser från god forskningssed som faller utanför FFP i termer av *annat oacceptabelt beteende som skadar forskningsprocessens eller forskarnas integritet*. För att vidare bestämma begreppet ger ALLEA en rad exempel som på intet sätt ska uppfattas som uttömmande (se ruta nästa sida). Definitionen är således både vid och öppen. Det finns andra exempel på avvikelser som

² Den definition av plagiat som ALLEA ger kan missförstås som om den kopplar plagiat till upphovsrätt; märk att verk som inte är skyddade av upphovsrätt också kan plagieras och att sådant som i sig aldrig kan skyddas av upphovsrätt (som en idé) kan plagieras.

³ Regeringen har meddelat att de anser att det inte är tillräckligt utrett om den lagstadgade definitionen av oredlighet i forskning kan tillämpas på konstnärlig forskning eftersom den skiljer sig från vetenskaplig forskning genom att den utgår från konstnärlig praktik. Av detta skäl har regeringen bedömt att konstnärlig forskning, åtminstone inledningsvis, inte bör ingå i nämndens kompetensområde. Regeringen anser dock att det i samband med senare uppföljning kan övervägas om nämndens uppdrag bör utvidgas till att även omfatta konstnärlig forskning. (Proposition 2018/19:58, s. 40.)

inte nämns av ALLEA. I propositionen anges (s. 46) försvårande av vetenskaplig granskning som något som de berörda forskningshuvudmännen får hantera. Andra exempel på avvikelser är att utsätta personer för oproportionerlig risk för skada, att ljuga om att nödvändiga tillstånd för forskning erhållits, eller att bedriva forskning utanför Sverige på ett sätt som uppenbart inte vore acceptabelt här. SUHF anser att kodexen tillsammans med dessa kompletterande exempel utgör en rimlig utgångspunkt för vad som ska anses kunna falla inom den kategori av avvikelser som ska hanteras av forskningshuvudmännen själva och i allvarliga fall utredas genom en fastslagen hanteringsordning. Fler exempel på vad som skulle kunna utgöra oacceptabla beteenden kunde säkerligen läggas till men forskningens mångfald och föränderlighet omöjliggör en komplett och för all tid fastslagen lista.

När det gäller misstankar om sådana avvikelser bör forskningshuvudmännen vidta åtgärder som står i proportion till den misstänkta *avvikelsens grad av allvar*. Graden av allvar kan bedömas utifrån olika parametrar. Som nämnts ovan har regeringen bedömt att fabricering och falsifiering i princip alltid är att betrakta som allvarliga avsteg, vilket bör beaktas i bedömningen. Det kan dock finnas undantag från denna princip och det är viktigt att det görs en noggrann bedömning i varje enskilt fall. Denna bedömning bör, i enlighet med de principer som anges i ALLEA-kodexen, utgå från huruvida avvikelsen medfört skada för forskningsprocessen eller dess tillförlitlighet, orsakat resursslöseri, eller utsatt någon person för risk för skada. Att en avvikelse begåtts uppsåtligt eller av grov oaktsamhet innebär också att den är att betrakta som allvarligare än vad som varit fallet om den varit följd av mindre slarv eller inträffat av en olyckshändelse (uppsåtsrekvisitet och allvarsrekvisitet i den lagstadgade definitionen är således inte möjliga att särskilja helt).

Ett exempel på hur en bedömning av allvaret i en annan avvikelse från god forskningssed kan gå till är följande. Forskare kan ibland referera företrädesvis till verk som stödjer deras egen tes och inte tillräckligt uppmärksamma annan forskning som talar emot den, dvs. citera selektivt och tendentiöst. Detta bör förstås alltid påtalas av kunniga *peer reviewers*, redaktörer, läsare och kollegor. En sådan brist kan föranleda behov av att revidera ett manuskript eller leda till att en rättelse publiceras. Forskar-samhället bör i normalfallet kunna hantera detta slags brist. Om forskare däremot kommer överens om att systematiskt byta citeringar i syfte att stärka sina meriter, så är det att betrakta som en allvarlig avvikelse som skadar forskningens och forskarnas integritet. På ett liknande sätt kan oenighet i en

Exempel på andra avvikelser från god forskningssed som ges av ALLEA:

- Manipulera författarskap
- Självplagiat
- Selektiv och tendentiös citering
- Undanhålla forskningsresultat
- Låta sponsorer påverka resultat
- I onödan addera referenser
- Anklaga forskare för oredlighet på ett illvilligt och oberättigat sätt
- Ge en missvisande bild av forskningsinsatser
- Överdriva betydelsen av resultat
- Otillbörligen försena/försvåra arbetet för andra forskare
- Missbruka makt för att uppmuntra till brott mot forskningens integritet
- Ignorera eller dölja oredlighet eller andra överträdelser
- Inrätta eller stödja s.k. rovtidskrifter

forskargrupp kring adekvat författarordning hållas isär från fall då någon tilltvingar sig eller köper sig författarskap till ett vetenskapligt verk.

I samband med beslut om hur ett ärende ska hanteras är det viktigt att beakta att det kan vara svårt att bedöma en misstänkt handlings grad av allvar innan en utredning eller mer ingående granskning genomförs. Därför bör en utredning göras i två steg: När en initial utredning visar att misstanken rör en handling som utifrån ovan angivna utgångspunkter skulle kunna vara allvarlig (men som i övrigt inte faller inom den lagstadgade definitionen av oredlighet) bör de i ett andra steg utredas av lärosätet i enlighet med en beslutad hanteringsordning. Om en sådan initial utredning istället visar att misstanken rör en handling som är att betrakta som ringa eller som begåtts av oaktsamhet kan den utredas vidare om skäl föreligger därtill, hanteras på annat sätt eller lämnas utan åtgärd.

3. Andra regelbrott

Vissa av de handlingar eller underlåtelser som kan räknas som allvarliga avvikelser från god forsknings-sed kan vara reglerade i annan författning, de rör helt eller delvis gärningar som kan falla under allmänt åtal eller annan myndighets tillsyn. Hit hör exempelvis misstanke om att erforderliga etiska tillstånd för forskning på djur eller människor inte har inhämtats, att registrering av biobank inte skett, att person-uppgifter behandlats i strid med gällande reglering, att forskningsmaterial inte arkiverats i den utsträckning som gällande regelverk fordrar, eller att tillstånd för att exportera känsliga teknologier till vissa länder inte inhämtats. I sådana fall bör ärendet i denna del överlämnas till den ansvariga tillsyns-myndigheten för vidare undersökning. I tillsynsmyndighetens utredning kan det framkomma att avvikelser från god forskningssed skett, vilket kan föranleda vidare utredning vid lärosätet eller den särskilda nämnden.

Misstanke om avvikelse från god sed i forskningen delegeras till särskild utsedd kommitté

Enligt högskolelagen ska lärosätena arbeta på sådant sätt att en hög kvalitet nås såväl i utbildning som i forskning (1 kap. 4 §). Ansvaret för att så sker vilar på lärosätenas högsta ledningsorgan, dvs. styrelsen och rektor. I det följande *rekommenderas att dessa i lämpliga stycken delegerar ansvar för hanteringen av avvikelser till ett särskilt organ*, en kommitté eller nämnd för forskningens integritet, eller motsvarande (i det följande benämnt 'kommittén').

Ett sådant organ kan utformas på flera olika sätt. Det kan exempelvis vara praktiskt att mindre lärosäten gemensamt tillsätter en kommitté som sköter hanteringen av dessa frågor för de ingående forskningshuvudmännen, eller att ett större lärosäte kan utreda misstankar åt mindre lärosäten. Av vikt är att det i sådana kommittéer finns representanter för de vetenskapliga och konstnärliga forskningsområden som berörs, samt att juridisk expertis, särskilt i förvaltningsrätt, och personer med sakkunskap rörande frågor om god forskningssed, ingår i kommittén eller finns att tillgå.

När misstanke om en avvikelse från god sed uppstår kan följande uppgifter åligga kommittén:

Att bedöma om ett visst förfarande utgör misstänkt oredlighet i forskning. Detta är inte en bedömning av utredande karaktär, då regeringen tydligt anger att det inte "finns skäl att låta den berörda forskningshuvudmannen göra en inledande utredning i ett ärende om misstänkt oredlighet" (prop. 2018/19:58, s. 59). Lärosätena bör tolka begreppet misstänkt oredlighet i forskning generöst så

att alla ärenden som skulle kunna vara oredlighet kommer att utredas av nämnden (prop. 2018/19:58, s. 102). I de fall kommittén gör bedömningen att så är fallet bör ärendet skyndsamt överlämnas till den nationella nämnden.

Utreda andra avvikelser från god forskningssed. Regeringen framhåller uttryckligen att definitionen av oredlighet *inte* ska tolkas som att andra typer av avsteg från god forskningssed inte skulle kunna vara lika allvarliga eller klandervärda som fabricering, förfalskning och plagiering (prop. 2018/19:58, s. 51). Om nämnden finner att misstankarna inte gäller oredlighet enligt den lagstadgade definitionen, men kan gälla andra avvikelser från god forskningssed så ska handlingarna överlämnas till forskningshuvudmannen så att ett ärende upprättas hos denne för att hanteras vidare. I enlighet med ovanstående resonemang så kan även forskningshuvudmannen redan i sin initiala bedömning slå fast att en misstanke rör andra typer av avvikelser från god sed än sådana som faller under den lagstadgade definitionen av oredlighet. I båda fallen ska forskningshuvudmannen hantera misstankarna på lämpligt sätt och låta utreda misstankar om andra allvarliga avvikelser från god forskningssed. I denna rekommendation eftersträvas likvärdighet i bedömningar, dvs. att det är misstanke om allvarliga fall som ska utredas både vad gäller oredlighet och andra avvikelser. Avvikelser som *inte* väsentligen skadar eller riskerar skada forskningens eller forskarnas integritet, eller som inte begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet, kan och bör naturligtvis hanteras på annat sätt – vanligtvis genom arbetsledning, vetenskaplig debatt eller genom att en rättelse publiceras.

Återrapportering och uppföljning. Det åligger lärosätet att, inom sex månader efter det att ett beslut av oredlighetsnämnden vunnit laga kraft, rapportera till nämnden vilka åtgärder som forskningshuvudmannen vidtagit eller man avser att vidta med anledning av beslut om att det har förekommit oredlighet i forskning eller en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering utan att uppsåt eller grov oaktsamhet har kunnat konstateras. Även åtgärder för att uppfylla denna skyldighet kan delegeras till kommittén.

När den nationella nämnden finner en allvarlig avvikelse från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering, men utan att uppsåt eller grov oaktsamhet kan konstateras, skickas det till lärosätet för vidare hantering. Ärendet är då föremål för ett redan fattat beslut som ej kan överprövas av lärosätet. Forskningsfinansiärer, myndigheter, vetenskapliga tidskrifter och andra berörda ska informeras om beslutet om att en allvarlig avvikelse från god forskningssed förekommit (§ 14, lagen om ansvar). Den forskningsmiljö inom vilken avvikelse skett kan också vara i behov av stärkande, uppföljande och stödjande åtgärder. Samtliga dessa åtgärder ska sedan rapporteras till nämnden inom sex månader.

Hanteringsordning föreslås

Forskningshuvudmännen bör i enlighet med regeringens rekommendation ha beredskap för att hantera misstankar om avvikelser. Sådan beredskap kan exempelvis upprättas genom en beslutad hanteringsordning, vilken bidrar till tydlighet, enhetlighet och transparens. Här följer en *rekommendation för hur en sådan hanteringsordning kan utformas*. Den kan i vissa stycken behöva anpassas till varje lärosätes verksamhet, men lärosätena bör vad gäller huvuddragen sträva efter en så likartad hantering som möjligt.

Hanteringsordning vid misstanke om allvarliga avvikelser från god forskningssed

Alla medarbetare vid lärosätet ansvarar för att forskning följer god forskningssed. Vid misstanke om allvarliga avvikelser från god forskningssed ska följande hanteringsordning tillämpas vid [lärosätets/lärosätenas namn]. Hanteringsordningen rör misstanke om såväl oredlighet i forskning som andra allvarliga avvikelser från god forskningssed. Ringa avvikelser från god forskningssed behandlas inte i denna hanteringsordning. Krav på hanteringen kan även uppställas av finansiärer och av andra länders myndigheter, dessa ska så vitt möjligt respekteras.

Definitioner

Med *oredlighet i forskning* avses allvarliga avvikelser från god forskningssed i form av fabricering, förfalskning eller plagiering som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning (SFS 2019:504).

Med *andra allvarliga avvikelser* från god forskningssed avses i denna hanteringsordning sådana avsteg från god forskningssed som inte räknas som oredlighet i forskning, men som väsentligen skadar eller riskerar skada forskningens eller forskarnas integritet och som begås med uppsåt eller av grov oaktsamhet vid planering, genomförande eller rapportering av forskning, eller konstnärlig forskning och utvecklingsarbete.

Med *misstanke* avses att utifrån konkreta omständigheter tro att allvarliga avvikelser från god forskningssed begås i forskning eller konstnärlig forskning och utvecklingsarbete.

Medarbetares ansvar

1 §. Misstanke om allvarliga avvikelser från god sed ska omgående och skriftligen anmälas [till den av lärosätet utsedda].

Lärosätets ansvar

2 §. Vid misstanke om allvarliga avvikelser från god sed ska lärosätet skyndsamt bedöma huruvida misstanken rör oredlighet i forskning eller andra allvarliga avvikelser från god forskningssed.

3 §. Om misstanken gäller att oredlighet i forskning har förekommit i lärosätets verksamhet, ska lärosätet överlämna ärendet för prövning av [den nationella nämnden].

4 § Om misstanken rör andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska lärosätet utreda misstanken.

5 §. I den mån misstanken rör både oredlighet i forskning och andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska lärosätet låta utreda den del av ärendet som rör andra allvarliga avvikelser, om så lämpligt efter det att [nämnden] efter prövning överlämnat ärendet.

6 §. För utredning av misstanke om sådana allvarliga avvikelser från god forskningssed som avses i 4 § svarar [kommittén].

Kommittéers bildande och sammansättning

7 §. [Kommittén] består av erfarna representanter för den vetenskapliga eller konstnärliga verksamheten med integritet, samt representanter för [ledning och förvaltning]. [Kommittén] ska vidare ha tillgång till juridisk kompetens samt sakkunskap rörande frågor om god forskningssed. [Kommittén] får adjungera personer med närvaro- och yttranderätt.

8 §. De som ingår i [kommittén] väljs för [x] år.

9 §. [Bestämmelser om hur [kommittén] utses]

10 §. [Bestämmelser om ersättare till [kommitténs] ledamöter]

11 §. [Bestämmelser om resurser med avseende på kansliuppgifter och varifrån de tas]

Utredning

12 §. Vid misstanke om oredlighet i forskning eller andra allvarliga avvikelser från god sed ska rektor omgående och skriftligen meddelas detta.

13 §. Rektor kan överlämna ärendet till [kommittén] för inledande bedömning av om misstanken gäller oredlighet eller andra allvarliga avvikelser i lärosätets verksamhet.

14 §. Vid misstanke om andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska [kommittén] göra en egen utredning. När en misstanke om allvarlig avvikelse ej kan styrkas ska ett beslut med motivering fattas om att ärendet avskrivs eller hanteras av lärosätet på annat sätt.

15 §. Personer som misstänks för oredlighet eller andra allvarliga avvikelser från god forskningssed ska inom skälig tid informeras om anklagelserna och erbjudas möjlighet att besvara dem.

16 §. [Kommittén] kan vid behov inhämta yttranden från sakkunniga.

17 §. De regler om jäv som finns i förvaltningslagen (2017:900) 16-18 § ska beaktas vid hanteringen. Den som känner till en omständighet som kan antas göra honom eller henne jävig ska omedelbart anmäla detta.

18 §. I en utredningsrapport ska [kommittén] dokumentera misstanken, utredningen och sitt ställningstagande till misstanken. Alla parter ska beredas möjlighet att yttra sig över ärendet innan beslut fattas i enlighet med de principer som anges i 25 § förvaltningslagen.

19 §. På grundval av utredningen ska rektor efter föredragning fatta beslut i ärendet. Beslut ska dels slå fast om andra allvarliga avvikelser från god forskningssed skett, dels om någon ska hållas ansvarig för avvikelsen. Det ska också framgå huruvida avvikelsen begåtts med uppsåt eller av grov oaktsamhet.

Uppföljning

20 §. Rektor beslutar om eventuella åtgärder med anledning av ärendet. Eventuella åtgärder ska stå i proportion till avvikelsens grad av allvar (5 § tredje stycket förvaltningslagen).

21 §. Om forskare frias från misstanke om allvarlig avvikelse från god forskningssed ska lämpliga åtgärder vidtas för att avhjälpa den skada misstanken och ärendets hantering kan ha medfört.

22 §. Rektor ansvarar för att forskningsfinansiärer, myndigheter, tidskrifter och andra berörda informeras om ärenden vari oredlighet eller andra allvarliga avvikelser från god forskningssed konstaterats.

23 §. Rektor ansvarar vidare för att åtgärder som har vidtagits eller avses vidtas med anledning av ett nämndbeslut om allvarlig avvikelse rapporteras till [nämnden] senast sex månader efter att beslutet vunnit laga kraft.

Länkar till refererade dokument:

- [Den europeiska kodexen för forskningens integritet](#) (*All European Academies*)
- [Ethical Guidelines for Peer Reviewers](#) (*Council On Publication Ethics*)
- [Global Code of Conduct for Research in Resource-Poor Settings](#)
- [God forskningssed](#) (*Vetenskapsrådet*)
- God sed i forskningen - [SOU 1999:4](#)
- Högskoleförordning - [SFS 1993:100](#)
- Högskolelag - [SFS 1992:1434](#)
- Lag om ansvar för god forskningssed och prövning av oredlighet i forskning – [SFS 2019:504](#)
- Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning - [Prop. 2018/19:58](#)
- Ny ordning för att främja god sed och hantera oredlighet i forskning – [SOU 2017:10](#)
- [Recommendations for the Conduct, Reporting, Editing and Publication of Scholarly Work in Medical Journals](#) [“Vancouver”] (*International Committee of Medical Journal Editors*)